

have disse Landmænd nu set, at naar man saadan forandrer Vandløbsforholdene i et bestemt Areal, skifte Græsserne. Men nu ere Engene ogsaa gode der, og nu vil man saa nødig paa ny have Forholdene forandrede. I det hele er det et stort Spørgsmaal, om det er heldigt at faa Saltvand ind eller ikke. Det er jo særlig Ringkøbing By, som holder dette Spørgsmaal aabent og har faaet en Del Landboere med sig. Lad os lægge Fingeren paa det og sige, hvad Grunden dertil er: De ønske, at den ringe Købing skal blive til en større Købing; det er derfor, de kæmpe, og det er en ærlig Sag, og saadan gøre vi jo i en vis Forstand alle.

Men nu vil man nødig have en Forandring igen; det er nu et stort Spørgsmaal, om det er saa rart at faa en saa hurtig Vekselvirkning mellem Hav og Fjord, om det er saa heldigt at faa saa meget Saltvand op paa Engene. Der er Botanikere, der tværtimod mene det modsatte, og jeg tror ogsaa, at det ærede Medlem for Halvrømmen (C. Sørensen) mener saadant noget. Jeg skal saaledes nævne, at i det sidste Nummer af Hedeselskabets Tidsskrift — jeg tror, det var i Nummeret for December, ellers er det i Nummeret for November — er der en Botaniker, en Magister Mentz, hvis Navn maaske er nogle af de ærede Medlemmer bekendt, der har skrevet en Afhandling, hvori han paastaar dette, at man skal ikke længes efter at faa Saltvandet op paa Engene mere, og derpaa foreslaar den Mand, at der skal være et Dige ned fra Ribe op til Darum — det er en Sag, som vi nok senere skulle komme til at beskæftige os med —, idet han bestemte paaviser, at der, hvor der har været et Dige, der har holdt, er Vegetationen langt bedre end der, hvor der ikke har været Diger, og hvor Havvandet til Tider er skyllet over. Denne Mand er, som sagt, ansat i Hedeselskabets Tjeneste. Det er ikke en Mand, som for sin egen Fornøjelse er rejst derover og derefter maaske har villet givet os en Mundsmag paa sin Videnskabelighed, men det er en Mand, som er udsendt for at undersøge dette Forhold nøje. Nu er Engenes Frugtbarhed der nede, som sagt, saa stor, som den nogen Sinde har været, saa længe nogen kan huske tilbage eller ved af at sige; derfor vil man nu saa nødig have dette Forhold forrykket.

Men, som jeg nævnedes før, er det Ringkøbing, der har presset paa; det kan jeg sige med god Grund, idet Ringkøbing

Byraad i 1893 bad Rigsdagen om at faa en Bevilling til at faa dette Spørgsmaal undersøgt, og vi bevilgede dem ogsaa Penge til dette. Det staar her i en Kommissionsbetænkning, som er afgiven i 1900, at et Beløb paa 7,000 Kr. blev bevilget; det kunne ærede Medlemmer, som den Gang vare her, godt erindre; det var der ingen, der satte sig imod, heller ikke jeg, fordi jeg ogsaa syntes, at vi skulde have saa mange Oplysninger som muligt. De Penge fik Ringkøbing Byraad til egen Raadighed, og saa vil jeg jo haabe, at det vel ogsaa har anvendt dem i egen Favør. Resultatet blev, at de engagerede en meget bekendt Ingeniør her fra København, Pauli, til at komme derover og undersøge Forholdene, og saa skulde han da først undersøge det oppe ved Hvide Sande, og han undersøgte det saaledes, at han sagde: Ja, her kan skabes en Havn, men her maa være Sluser, thi ellers er det for farligt; men det vil koste ca. 30 Mill. Kr.! Ja, det staar i Kommissionens Betænkning, det er ikke noget, jeg staar og fortæller. Saa blev man jo ikke saa glad ved det, og Ringkøbing sagde, at det kunde man ikke have med at gøre, og saa fik man en nem Gennemskæring til 5 Mill. Kr. Der var saa stille en Tid igen, da Pauli havde været derovre; men vi havde selv givet dem Pengene, og de maatte anvende dem, som de vilde, mere kulante mener jeg dog ikke, vi kunde have været.

Nej, alle Beretninger, alle Betænkninger og alle Ingeniørernes Opmaalinger i den Retning gaa ud paa at sige: det gaar ikke an at komme Nord for det naturlige Værn, som er inde i Fjorden; kommer man der Nord for, garanterer vi for intet. Ja, de søge endog i denne Betænkning at bevise, at det er umuligt at undgaa Oversvømmelser ifølge matematiske og fysiske Beregninger — jeg skal om et Øjeblik tillade mig at nævne nogle faa af dem; thi det Uddrag, jeg har her, er vel kun et Uddrag, men et ordret Uddrag af den Kommissionsbetænkning, som blev afgiven i 1900. Hvem denne Kommission, som havde hele det store Vestkystspørgsmaal og Havnespørgsmaalet under Behandling, bestod af, vide de ærede Medlemmer maaske allerede, men jeg skal nævne dem. Der var Kontreadmiral Bruun, daværende Vandbygningsdirektør C. Otterstrøm, Ingeniør under Vandbygningsvæsenet C. M. Hummel; jeg beder ærede Medlemmer lægge Mærke til disse Navne; thi det er gode Navne, jeg her kan holde mig til. Endvidere var der Havnekaptajn C. F.